

journalistisk fra 1880'erne til 1910'erne og bliver indført i deres individuelle og fælles kamp for at skabe plads til kvinden som politisk, seksuelt og økonomisk uafhængigt væsen.

Undervejs møder vi efterhånden velkendte kvinder som forfatterne Agnes Henningsen og Karin Michaëlis, der i øvrigt var den bedst sælgende danske forfatter i sin samtid og nok også den mest skandaløse med sit fokus på kvindelig seksualitet. Vi møder også kvinder som den svenske journalist Ester Blenda Nordström, der gik undercover som gårdspige i kvindekampens navn og rejste til det mørkeste nord for at beskrive samernes samfund og levevilkår, og som hele sit liv følte sig mest levende, når hun befandt sig på kanten. Derudover præsenteres den dekadente svenske Anne Charlotte Leffler, verdensdamen, som efter at have holdt saloner i Stockholm og skrevet teaterstykker, der opførtes på Dramaten, gav fanden i det hele, drog sydpå og giftede sig med en adelig italiener, der var langt yngre end hende – gisp.

Bogen præsenterer desuden verdenskendte kunstnere, danske Gerda Wegener og norske Oda Krogh, som udstillede i salonerne i Paris, og som på hver deres måde revolutionerede måden at portrættere kvindeskikkelser i billedkunsten på.

Kvinderne bliver levende gennem Alforts beskrivelse, som må have krævet umådelige mængder af research, og som, ud over de 13 hovedpersoner, også indfører læseren i den kulturelle og politiske samtid, de var en del af. Således er 'Damer der var for meget' allerbedst som historisk og biografisk værk, når kvindernes liv bliver sat i kontekst til de kampe, der var en del af samfundet: sædelighedsfejden om seksuel frihed i 1880'erne, kampen for kvinders stemmeret, som kulminerede i starten af 1910'erne, og kulturkampe og debatter med de store mandlige koryfæer, hvis navne vi alle kender til hudløshed: Georg Brandes, Herman Bang og Knut Hamsun.

Det er beskæmmende, men desværre ikke overraskende, at de kvinder, som var vægtige og vigtige stemmer i samfundsdebatten omkring år 1900, senere er røget ud i glemslens tåger. Sara Alfort fører dem tilbage på den historiske scene og hylder dem. Men hun beskriver dem også helt ærligt, også der hvor de måske svigtede deres egen idealisme, fordi de trods alt var helt almindelige mennesker, der i nogle tilfælde vægtede harmoniske forhold til mand og børn over egen emancipation, og som kunne blive trætte af at leve i konstant offentligt stormvejr. Det gør dem kun mere relaterbare, at man kan mærke deres sårbarhed politisk og økonomisk, deres jalousi, når de dattede de samme mænd, deres sorg, når de mistede eller ikke kunne forsøge deres børn, og deres frustration over at andre stærke kvinder kæmpede direkte imod kvindekampens altoverskyggende mål – at kvinden økonomisk, seksuelt og politisk skulle være ligestillet manden.

Kampen er stadig i gang her over 100 år senere, og selvom der i vores samtid er en lydhørhed for kvindefortællinger, især når de bryder med forventningen til, hvad en kvinde bør være, er Sara Alforts 'Damer der var for meget' et kulturhistorisk vigtigt værk for forståelsen af skandinaviske kvinders historie. Alle skandinaver bør læse den – ikke kun fordi den beskriver en vigtig del af kvindehistorien, men fordi den belyser en banebrydende periode i vores fælles historie som samfund og viser os, hvad vi står på skuldrene af i dag - og hvad vi måske desværre har glemt undervejs.

